

νης ή υποχρέωσις ἀμφοτέρων τῶν γονέων πρὸς ἀπὸ κοινοῦ προίκισιν στηρίζεται καὶ ἐπὶ τῆς συζυγικῆς, πρέπει νὰ πιθανολογηθῇ.

Παρατηρητέον, ὅτι ἐν στίχῳ 1 τὸ ἔγγραφον χαρακτηρίζεται ὡς *κόπια* καὶ δὴ κατ' ὄνομα τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς διδομένων ὡς προῖκα εἰς τὴν θυγατέρα του Μαρίαν. Καὶ δὲν ἀναφέρεται μὲν τὸ ὄνομα τοῦ διδομένου εἰς αὐτὴν συζύγου, τονίζεται ὅμως μὲ χαρακτηριστικὴν ἔμφασιν, ὅτι τὰ πράγματα δίδονται ὡς προῖξ εἰς τὴν θυγατέρα. Ἐκ τούτου συνάγω ὅτι τὸ ἔγγραφον δὲν ἀποτελεῖ προικοσύμφωνον ἀλλ' «ὀνομαστικὸν κατάλογον» (*κόπια κατ' ὄνομα*) τῶν πραγμάτων, ἅτινα πρόκειται νὰ δοθοῦν εἰς τὴν Μαρίαν ὡς προῖξ. Εἶναι ἐν ἄλλοις λόγοις *ἀβαντάριον*, ὅπως τὰ 27 καὶ 46. Ἀποκαλεῖται ὅμως *κόπια*, διότι, ὡς εἰκάζω, ἔγιναν δύο ἀντίτυπα ἐξ ὧν τὸ ἐν εἶναι τὸ παρὸν. Νομίζω δὲ ὅτι τὸ ὀριστικὸν προικοσύμφωνον οὐδέποτε συνετάχθη. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ γραφεὺς τοῦ Verso ἠναγκάσθη νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ παρὸν ἔγγραφον πολὺ βραδύτερον ὡς προικοσύμφωνον, ὅπως ἄλλως τε εἰς τὰ 1810, τὰ γραπτὰ ἀλλ' οὐδέποτε ἰσχύσαντα ἔθιμα τῆς Νάξου (Ι. ΒΙΣΒΙΖΗ, *Ἡ κοινοτικὴ διοίκησις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν* ἐν *L' Hellenisme contemporain*, 29 Μαΐου 1953, σελ. 203 σημ. 3) ἠναγκάσθησαν νὰ ὀρίσουν διὰ τοῦ ἀρθροῦ πε' τοῦ κεφ. ΙΒ («Θέμις» Σχολία 5, 1852 σελ. 161 = ΖΕΠΩΝ, *Jus Graecoromanum* 8, Ἀθῆναι 1931, σελ. 548): *Τὰ κατάστιχα τῆς προικὸς (σκίτζοι ἢ ἀβαντάρια) ἐὰν ὦσιν ὑπογεγραμμένα τῇ ἰδίᾳ χειρὶ τοῦ προικοδοτοῦντος, καὶ τινων ἀξιοπίστων μαρτύρων, λογίζονται ὡς προικοσύμφωνα, καὶ ἔχουσι τὸ αὐτὸ κύρος, τὸ ὅποιον ἔχουσι καὶ κεῖνα.* Εἶναι βεβαίως ἀληθές, ὅτι τὸ παρὸν δὲν εἶναι ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ προικοδοτοῦντος καὶ μαρτύρων· τοῦτο ὅμως δὲν ἀποκλείει τὰ ἀβαντάρια ἐν Σίφνῳ ἀλλὰ καὶ ἐν Νάξῳ, νὰ μὴ ἦσαν πάντοτε ὑπογεγραμμένα καὶ διὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν λόγον τὸ ἔθιμον τῆς Νάξου ἠξίωσεν, ὅπως εἶναι ὑπογεγραμμένα, ἵνα θεωρῶνται ὡς προικοσύμφωνα. Πείθομαι δὲ ὅτι τὸ παρὸν δὲν ἦτο προικοσύμφωνον καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ σημείωσις τοῦ Verso ἐγράφη εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν, ὅτε ἡ Μαρία ἦτο εἴτε ὑπανδρευμένη, εἴτε χήρα, διότι ἀποκαλεῖται *Καμαράσαινα*, ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ σημείωσις ἐγράφη πάντως μετὰ τὸν γάμον της. Διότι δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ, ὅτι ἀπεκαλεῖτο αὕτη *Καμαράσαινα* πρὸ τοῦ γάμου της, ἀκόμη καὶ ὅταν ἦτο μεμνηστευμένη. Ὅτι δὲ τὸ ἀβαντάριον ἢ τὸ προικοσύμφωνον συνετάχθη μετὰ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου, τὸ ἀποκλείω. Τοιαῦτα δεῖγματα δὲν κατέχομεν.

- 1 *Εἰς δόξαν Θε(ε)οῦ ἀμήν. κόπια τὸ τί δίδω τῆς θυγατρὸς μου μαρίας χάριν προικίου. κατ' ὄνομα.*
- 2 * *Ἀρχὴ καὶ πρῶτον τὴν εὐχὴν τοῦ κ(υρί)ου ἡμῶν Ἰησοῦ χ(ρισ)τοῦ, τῶν γονέων μας, καὶ τὴν ἐδικήν μας.*
- 3 * *ἔπειτα τὰ σπήτια τοῦ γαβριὴλ ὅλα, μὲ τρία μαγαζιά, νὰ τὰ τελειώσω μὲ ἴδια μου ἔξο-*

- 36 ἀγορὰ ἀπὸ τὸν ὅμοιον ἀντιωνάκη.
 37 ἑβδομον πενήντα κεφάλια πρόβατα. καὶ μιὰ βουδοκολιά.
 38 καὶ μετρητὰ χίλια πεντακόσια γρόσια, ταῦτα τὰ ἄνωθεν τὰ δίδομεν μὲ
 39 ἰδιάν μας θέλησιν, καὶ καλὴν γνώμην τόσον ἐγώ, ὥς καὶ ἡ συμβιά μου, τῆς
 θυγα-
 40 τρός μας μαρίας, μὲ τὴν εὐχὴν μας. (2^α X.)

Verso

- 3^η X. 1 Προικοσύμφωνον
 2 τῆς Κυρίας Μαρίας
 3 Κωνστ. Βάου, ἦτοι
 4 τῆς Καμαράσαινας

97

Προικοδοτικὸν γράμμα τῆς Μαρίας Ἰωάννου Πάου

1814, Ἀπριλίου 29
 Σίφνος

Ἡ Μαρία χήρα Πέτρου Καμαράση παραδίδει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συντάξεως τοῦ παρόντος ἐγγράφου τὴν νομὴν καὶ κυριότητα, τίτλον προικός, εἰς τὴν θετὴν αὐτῆς θυγατέρα, γνησίαν δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ἰωάννου Πάου Μαρίαν, τὰ ἐν αὐτῷ περιγραφόμενα κινητὰ καὶ ἀκίνητα, πρὸς πίστωσιν δὲ καὶ ἀσφάλειαν συντάσσει τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον παρ' ἀξιοπίστων μαρτύρων. Ἐδημοσιεύθη παρ' ἐμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: Lettre de dotation inédite de l' île de Sifanto ἐν Journal of Juristic Papyrology 8, 1956 (τόμῳ ἀφιερωμένῳ εἰς τὸν Raphael Taubenschlag ἐπὶ τῇ ἑβδομηκονταπενταετηρίδι αὐτοῦ).

Ἐκ τῶν προσώπων τοῦ ἐγγράφου, ὁ μὲν μακαρίτης ἄρχων Πέτρος Καμαράσης, εἶναι γνωστὸς ἐκ τοῦ προηγουμένου 96. Ἡ χήρα αὐτοῦ Μαρία, γνωστὴ καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ 96. Ἡ ὑπ' αὐτῆς προικοδοτουμένη εἶναι θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ἰωάννου Κ. Μάου, ἀποβιώσαντος μεταξὺ τῆς 22 Φεβρουαρίου καὶ 22 Σεπτεμβρίου 1824. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Μαρία, ἣν υἱοθέτησεν ἡ Μαρία Καμαράση, ὑπανδρεύθη ἐν ἔτει 1819 τὸν Ἰωάννην Λυμβαῖον. Ἄρα ἐν ἔτει 1814, ὅτε συντάσσεται τὸ παρόν, ἦτο ἔτι κοράσιον· ὄντως, τὸν Μάϊον τοῦ ἔτους 1812, ὅτε συνέταξε τὴν διαθήκην αὐτοῦ ὁ Πέτρος Καμαράσης (102) ἀποκαλεῖ ταύτην μικρὰν Μαρίαν (στίχ. 33). Δεδομένης δὲ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, εἰς ἣν ἤρχοντο εἰς γάμον, ἰδίως τὰ θήλεα, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἔπεται ὅτι ἡ θετὴ θυγάτηρ τῆς Καμαράσαινας Μαρία ἦτο ἀδύνατον νὰ ἦτο ἡλικίας 18-19 ἐτῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου της μὲ τὸν Λυμβαῖον καὶ ἐπομένως μεγαλυτέρα τῶν 14 ἐτῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐγγράφου, ἦτοι ἐν ἔτει 1814. Τὸ γεγονὸς

